

Библиографические ссылки:

1. Deutsch K. W. The Nerves of Government: Models of Political Communication and Control / K. W. Deutsch—London, Free Press of Glencoe, 1963. — 316 p.
2. Burke K. Language as Symbolic Action / K. Burke Berkeley, University of California Press, 1966. — 514 p.
3. Гнатюк О. Л. Из истории американской коммуникологии и коммуникативистики: Гарольд Ласуелл (1902–1978) / О. Л. Гнатюк // Актуальные проблемы теории коммуникации. — СПб. : Изд-во СПбГПУ, 2004. — С. 11–20.
4. Лассвелл Г. Язык власти / Г. Лассвелл; пер. с англ. // Политическая лингвистика. — Вип. 20. — 2006. — С. 264–279.
5. Шварценберг Р.-Ж. Политическая социология: В 3 ч. — Ч. 1 // Р.-Ж. Шварценберг; пер. с франц. — М. : Российская академия управления, 1992. — 180 с.
6. Pye L. Political Communication / L. Pye // The Blackwell Encyclopaedia of Political Institutions. Oxford—New York, 1987. — P. 442.
7. Грачов М. Н. Политическая коммуникация: Теоретические концепции, модели, векторов развития / М. Н. Грачов. — М. : Прометей, 2004. — 328 с.
8. Буданцев Ю. П. В контексте жизни: Системный подход и массовая коммуникация / Ю. П. Буданцев. — М. : Мысль, 1979. — 262 с.
9. Винер Н. Человеческое использование человеческих существ: кибернетика и общество. // Винер Н. Человек управляющий. — СПб. : Питер, 2001. — С. 3–196.
10. Cohen A. Future Directions in Television News Research / A. Cohen // American Behavioral Scientist. — 1989. — Vol. 33. — P. 135–268.
11. Пономарев Н. Ф. Информационная политика органа власти: пропаганда, антипропаганда, контрпропаганда / Н. Ф. Пономарев. — Пермь: Издательство ПГТУ, 2007. — 184 с.
12. Хабермас Ю. Моральное сознание и коммуникативное действие / Ю. Хабермас; пер. с нем. — СПб. : Наука, 2000. — 380 с.
13. Thompson J. B. Ideology and Modern Culture: Critical Social Theory in the Era of Mass Communication / J. B. Thompson—Stanford, Calif. : Stanford University Press, 1990. — 362 p.
14. Фуко М. Воля к истине. По ту сторону знания, власти и сексуальности / М. Фуко; пер. с фр. — М. : Магистериум—Касталь, 1996. — 446 с.; Фуко М. Надзирать и наказывать: Рождение тюрьмы / М. Фуко. пер. с фр. — М. : Ad Marginem, 1999. — 478 с.

Мамонтова Е. В. Публічне управління як політико-комунікативний процес: символічний аспект.

Виявлена специфіка державного управління як політико-комунікативного процесу. Розкрити публічно-адміністративні аспекти символічного модусу політики. Визначені місце і роль державного протоколу та церемоніалу як символічної структури політики та компоненти державного управління в системі політичної комунікації.

Ключові слова: державне управління, політична комунікація, символ, державний протокол та церемоніал.

Mamontova E. Public administration as a political-communication process: the symbolic aspect.

The purpose of this article is an attempt to define general and great in the public administration and political communication based on the disclosure of their symbolic nature. The specificity of public administration as a political-communication process are defined. The public administrative aspect of symbolic modus of politics are disclosed. Been defined on this basis, the role and place of state protocol and ceremony as a symbolic structure of policy and component of public administration in the system of political communication. Concluded that resolve the conflict between openness and publicity of modern politics can protocol and ceremonial as a set of strict regulation and standards adopted by the rules of conduct of officials in the official activities.

Keywords: public administration, political communication, symbol, state protocol and ceremonial.

Надійшла до редколегії 26.02.2013 р.

УДК 32:316.722.

О. В. Онопко

Донецький національний університет

ПОЛІТИЧНА МІФОЛОГІЯ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ 2012 Р. В УКРАЇНІ: СПЕЦИФІКА ГЕРОЇКИ ТА ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ ЧИННИК

Автором проаналізовані основні політичні міфи парламентської виборчої кампанії 2012 р. в Україні. З'ясована штучність і ситуативність їх природи, наголошено на розбіжності героїки міфів та української ментальності. Зроблений висновок щодо кризового стану української передвиборчої міфології та деструктивного використання цивілізаційної специфіки українського народу.

Ключові слова: парламентська виборча кампанія 2012 р., політичний міф, українська ментальність, героїка, цивілізація

Виборча кампанія 2012 р. в Україні стала черговим етапом існування вітчизняної політичної міфології. Як і раніше, політичні міфи відіграли одну з провідних ролей у передвиборчій боротьбі між партіями та окремими кандидатами, визначально впливаючи на ефективність формування і впровадження їхніх стратегій.

Визначальний внесок у вивчення політичної міфології серед вітчизняних вчених здійснили М. Головатий та Ю. Шайгородський, політична міфологія виборчих кампаній була предметом наукових праць О. Мадриги, Н. Пробийголови, О. Яцунської та інших. Серед зарубіжних дослідників у сферу своїх наукових інтересів передвиборчу міфологію включають чимало

російських (Т. Духоніна, С. Кара-Мурза, А. Цуладзе) та американських (С. Маєрс, С. Покін, К. Рендал) політологів. Використання політичних міфів у виборчій кампанії 2012 р. поки що не набуло висвітлення у політичній науці ані в Україні, ані за її межами. Дослідження цього питання зараз – лише по кілька місяців після виборів – надзвичайно сприяє його глибинному розумінню та певною мірою перешкоджає міфологізації самої кампанії, що може мати місце у майбутньому внаслідок викривлення відомостей про неї.

З огляду на це, автор мав на меті з'ясувати специфіку політичної міфології парламентської виборчої кампанії 2012 р., особливу увагу приділяючи специфіці героїки та цивілізаційному чиннику в її формуванні. Виходячи з цього, були вирішені такі завдання: визначена роль цивілізаційних особливостей у формуванні політичних міфів виборчих кампаній; окреслена специфіка політичної міфології парламентських виборчих кампаній, визначені структура і особливості політичної міфології виборчої кампанії 2012 р., виділені ключові риси героїки політичних міфів кампанії.

Політичні міфи є основою ірраціонального компонента виборчих кампаній, вони представляють собою складні форми колективної психіки, які формуються у результаті впливу певної ідеології або псевдоідеології на політичний світогляд груп людей. Політичну міфологію виборчих кампаній доцільно розглядати як складну цілісну систему, що містить у собі чисельні, ієрархічно упорядковані елементи і підсистеми: найвище місце у ній посідають так звані центральні міфи кампанії, що відображають ключовий концепт протистояння наприклад, «конкуренцію між центром і периферією», «правими та лівими», щоб бути ефективними, вони мають ґрунтуватися на цивілізаційних засадах і на «головних» міфах – як зазначає М. Головатий, до таких відносяться ті, що складаються навколо окремих політичних устроїв, режимів, форм правління [3], а також значущих політичних інститутів, що існують у державі, ідеологій, рухів (про «український націоналізм», про «непатріотичність окремих регіонів»), останній рівень займають героїчні (про кандидатів у депутати, лідерів політичних партій та інших публічних осіб).

Кожен з елементів системи виконує властивий йому набір функцій: експлікативну, апологетичну, ідеолого-прагматичну та ін. . Функціонування системи відбувається на основі:

а) ментальних, релігійних, ідеологічних, ціннісних, геокультурних особливостей суспільства;

б) конкретних умов кожної виборчої кампанії. Система переважно адаптивна, адже залежить від змін у політичній культурі держави і у поточній ситуації.

Доцільним є розглянути більш детально місце цивілізаційного чинника у кожному з компонентів системи передвиборчої міфології.

Головні політичні міфи представляють найбільш масштабні міфічні конструкції. Метою їх створення є прагнення спрямовувати й керувати громадською думкою й свідомістю у загальнодержавних, загальнонаціональних масштабах. Яскравою ілюстрацією для такого типу міфів є чисельні оповіді про слов'ян, зокрема росіян і українців, метою яких є демонізація образів цих народів, що фактично зумовлено боязною західних суспільств потужної Слов'яно-Православної цивілізації [11]. Подібних міфів чимало і у світовій політиці: про «месіанську роль американського народу» (провідний міф республіканської партії США), про «підступність і цинічність німців» (міф, що використовують сучасні грецькі політики для критики ФРН), про датський шовінізм (застосовується регіональними партіями з Шлезвігу, Гренландії, Фарерських островів), тощо. Такого роду політичні міфи, що ґрунтуються на апелюванні до цивілізаційних особливостей того чи іншого народу, дуже часто використовують у виборчих кампаніях політики з націоналістичними поглядами. Окремим і незалежним різновидом головних міфів є центральні міфи виборчої кампанії – вони відображають ключовий концепт цього протистояння.

Героїчні міфи одними з перших з'явилися у людській психіці. Це відбувалося з давніх-давен, коли всі люди пояснювали собі навколишнє середовище виключно через міфологічний світогляд. «Герой» – це дійова особа, носій погляду на дійсність, на самого себе і інших персонажів політичного міфу. При створенні міфу його творці вдаються до вживання спеціального художнього прийому – актуалізації героїки, – зміст якого полягає в гіперболізації досягнень «героя», певних рис його образу, підлаштовуванні їх під існуючі в суспільстві архетипи і установки, релігійні і культурні традиції і догми. У політичній міфології до цього також додається та ідеологія, на основі якої (чи для підтримки якої) створюється міф. Проте чимало сучасних суспільств є деідеологізованими, або ідеологія в них відіграє слабку роль, через що політичні міфи для збереження ефективності мають функціонувати автономно від неї, орієнтуючись саме на соціокультурні і соціопсихологічні особливості населення. Ефективність героїчної міфології залежить значною мірою від особливостей героїки – сукупності досягнень і цивілізаційних рис міфологічних «героїв». Ключовим чинником, який визначає її природність та дієвість, є те, наскільки вона автентична ментальності народу

– його специфічному способу мислення, світосприйняття, унікальним соціопсихологічним особливостям [6, с. 38], а також тим цивілізаційним стереотипам поведінки, що історично склалися у суспільстві. Політик, громадський діяч, чи будь-яка інша публічна особа, яка пов'язана з політикою, може стати «героєм» політичного міфу. Слід наголосити, що героїка, на відміну від іміджу, є не тільки сукупністю описових характеристик певної особи, але й, перед усім, дій, що то особа нібито зробила. Героїка акумулює в собі «надлюдські» можливості і вчинки «героя» і, з одного боку, робить його ідеальним і містично недосяжним для аудиторії міфу, а з іншого – зберігає і підтримує між ними зв'язок [1, с. 22]. Яскравим прикладом існування ефективної героїки є міф про «простого техаського ковбоя Дж. Буша», коли він одночасно був і недосяжним для звичайних людей найвищим посадовцем в країні, і в той самий час – «вихідцем з народу».

Проте слід зауважити, що героїка не є завжди позитивною: вона залежить від завдання, що стоїть перед політичним міфом. І якщо це так званий «чорний міф», то і героїка його буде спрямована на дискредитацію головної дійової особи, а її зв'язок з народом (в тому числі і містичний) буде використаний проти того політика, який відображається у міфі, що, в решті решт, і сталося з Дж. Бушем.

Вплив цивілізаційного чинника на героїку політичних міфів виборчих кампаній проявляється у:

- цінностях, традиціях і нормах, які декларує міфологічний «герой» під час кампанії, щоб бути зрозумілим електорату і отримати від нього підтримку на виборах. Наприклад, проголошення вірності ліберальним цінностям – індивідуалізму, прагненню вільного і самодостатнього розвитку, чесної ринкової конкуренції, найвищій ролі прав і свобод людини – властиве «героям» політичних міфів здебільшого країн англо-саксонського світу, де зародився лібералізм;

- самоідентифікації «героя», який має усвідомлювати себе частиною цивілізації, що, виходячи з позицій російської дослідниці Н. Зубаревич, може бути представлена як багатовимірна спільнота, котра має свій центр та периферію. Її рушійною силою виступають міста та окремі регіони, які є «локальними моторами просторового розвитку» [5], у тому числі і політичного. З огляду на це, «герої» політичних міфів приречені здійснювати керування власними ідентичностями, щоб зберігати свою популярність за умов глокалізованого цивілізаційного простору. Прикладом ефективно персональної ідентичної політики є передвиборча міфологія Б. Обама, яка ґрунтувалася на образі людини, яка нібито і у Новій Англії, і на Алясці, і в Луїзіані завжди буде «своєю».

- ментальності, що концентрує у собі базові соціопсихологічні особливості людей тієї чи іншої цивілізації, гармонічна відповідність яким є запорукою існування довгострокової та конструктивної політичної міфології, зокрема такої, що виникає під час парламентських виборчих кампаній. Їх головними особливостями у порівнянні з президентськими є:

- відносний пріоритет партійної міфології, що зумовлений специфікою парламентських виборів як загальнонаціонального змагання здебільшого між політичними партіями, а не виключно між конкретними лідерами;

- суттєво більша кількість політичних міфів (при не обов'язково їх більшій якості), що пояснюється зокрема міфотворчою активністю значно ширшого кола учасників виборчого процесу;

- орієнтація політичних міфів на описання переважно програмних, ідеологічних чи доктринальних питань, що пояснюють і підкреслюють розбіжності у політичних курсах владних та опозиційних сил.

У міфологічному плані парламентська кампанія 2012 р. стала цілком закономірним продовженням президентської 2010 р. . Вона ще раз підкреслила тенденцію поступового відходу від центрального міфу про «розкол України», засвідчивши прагнення вітчизняних політичних сил шукати нові міфи і міфологеми, здатні забезпечити або посприяти перемозі на виборах. На відміну від 2010 р., коли в основі кампанії був дещо осучаснений архаїчний міф «протистояння хаосу і порядку» (у ролі першого виступав узагальнений образ так званої безпомічної, розколотої і неефективної влади, а другого – образи нібито дієвої і потужної опозиції), у 2012 р. складно казати про наявність певного центрального міфу. На думку автора, дещо наблизився до такого статусу політичний міф про «визначеність долі виборів і відсутність потреби участі у них». Створений в інтересах влади, він не отримав істотної противаги з боку опозиційних сил, що значною мірою зумовило його ефективність, яка яскраво підтверджується достатньо низькими показниками явки на вибори. З огляду на результат застосування, цей політичний міф можна вважати найпотужнішим у міфології виборчої кампанії 2012 р., однак він навряд чи концептуалізував зміст протистояння між владою та опозицією під час неї.

За умов фактичної відсутності центрального міфу, навколо тих подій, що були актуальні

для України протягом року, були створені головні політичні міфи кампанії. Будучи цілком штучними і ситуативними утвореннями, вони не несли конструктивних і стратегічних ідей, здатних консолідувати українське суспільство і представляли собою фактично псевдо-міфи, возведенні у вищий ранг. Серед них можна виділити три ключових блоки:

Політичні міфи про наслідки проведення Чемпіонату Європи з футболу 2012 активно використовувалися як владою, так і опозицією. Наголос на успішному результаті проведення змагань, нібито грандіозних здобутках в інфраструктурному плані і практичній відсутності матеріальних втрат яскраво простежувався у передвиборчій міфології Партії Регіонів, маючи вираз у серії плакатів «Чемпіонати минають – досягнення залишаються». Іншим важливим напрямом у межах цього блоку міфів було твердження, що «Україна змогла відкритися світу»: цим Євро-2012 фактично протиставлялося «помаранчевій революції». Опозиційні сили всіляко наголошували на деструктивних соціально-економічних наслідках проведення Чемпіонату, однак не спромоглися збудувати дієву контр-міфологію.

Політичні міфи про «несправедливість ув'язнення Ю. Тимошенко та Ю. Луценка і необхідність їх визволення» були одними з головних у міфології опозиції: прагнення звільнити даних політичних діячів декларувалося практично усіма опозиційними силами. На користь ним певною мірою зіграли і дії влади. Особливо показовим виявився виступ заступника генерального прокурора України Р. Кузьміна на Ялтинській економічній стратегії 15 вересня 2012 р., який сприяв розповсюдженню такого роду міфів серед світової політичної та економічної еліти [2]. Політичні міфи цього блоку мають давнє походження, пов'язане з архаїчними елементами людської свідомості. Вони побудовані за тим самим принципом, що і деякі міфи часів Давньої Греції («Геракл, який звільнює Прометея»), Великої французької революції (міфологізований «штурм Бастилії») та Лютневої революції у Росії («звільнення політ'язнів з Петропавлівської фортеці»).

Політичні міфи про «мовне питання» традиційно набули поширення під час останньої виборчої кампанії, продовжуючи міфологію «розколу», кульмінацією якої був 2004 р. . Орієнтовані на протиставлення регіонів України, вони мали на меті мобілізувати і консолідувати електорат політичних партій напередодні виборів. Особливе значення для розповсюдження і закріплення цих міфів, пов'язаних мав закон, внесений С. Ківаловим та В. Колесніченком «Про засади державної мовної політики» [4], спрямований забезпечити підтримку ПР на Південному Сході України. Саме цей блок політичних міфів чітко засвідчив одну з ключових особливостей вітчизняної передвиборчої міфології – деструктивне використання у ній цивілізаційної специфіки українського народу. Це доводять зокрема соціологічні дослідження Групи «Рейтинг», які проводилися у 2012 р. [9; 10]. У лютому 48% респондентів підтримували надання російській мові статусу другої державної, 45% – виступали проти цього, у жовтні за висловилося 41% опитаних, а проти – 51%. «Мовні» політичні міфи, демонізуючи запропонований представниками Партії Регіонів закон, активно використала опозиція. Зокрема користь отримала ВО «Свобода», яка ефективно публічно критикувала його за допомогою таких ключових спікерів, як О. Тягнибок, І. Фаріон та В. Ілленко.

Героїка політичної міфології парламентської виборчої кампанії 2012 р. є закономірним продовженням героїки багатьох українських політичних міфів, що виникли на підставі «зіткнення цивілізацій» на українському геополітичному просторі. Вона характеризується може характеризуватися такими провідними рисами:

- невідповідність і чужість багатьох героїчних образів ментальним особливостям українського народу таким, як обережність, мирність, інертність, побутовий консерватизм, толерантне ставлення українців до представників інших етносів [8]. Політичні міфи, побудовані саме на таких принципах, плідно та конструктивно впливатимуть на населення України. Замість цього під час кампанії спостерігалось копіювання героїчних образів з політичних міфологій переважно з країн Заходу (Н. Королевська «У мене є мрія», В. Лук'янов «Джеймс Бонд»), яким властива агресивне прагнення свободи і перемоги, фанатизм, стрімкість. Деяко подібне відбувалося із образами «героїв», взятими з російських політичних міфів, які послідовно відтворювали міфологічний ланцюжок «самодержавства», що не відповідало національному українському духу вічного демократизму, визначеного ще В. Антоновичем.

- прагнення «героїв» демонструвати своїми минулими і поточними діями певну харизматичність (навіть за її повної відсутності) і месіанство, що є відголосками цивілізаційних традицій візантійства і кесаризму Слов'яно- Православного світу [7];

- переважно декларативний характер ідеологічного забарвлення «героїв» українських міфів: заявляючи про свою прихильність до певної ідеології, вони мають героїку зі змістом, що їй не відповідає («багаті комуністи», «ліберали з жорстким стилем управління», тощо);

- позиціонуванням себе як «демократів і європейців», що викликано не тільки поточною політичною ситуацією, але й специфікою двоїстої ментальності українського народу.

Однією з базових ознак сучасної української політичної міфології є фактична відсутність у ній довгострокових і конструктивних міфів. Парламентська кампанія 2012 р. остаточно засвідчила кризовість такого підходу до політики міфотворчості, проявом чого є фактична відсутність у неї центрального міфу і ситуативність та штучність – головних, а також сліпе і неефективне копіювання іноземних міфологічних шаблонів. Цивілізаційні особливості українського народу використовуються виключно з деструктивною метою, причому самі міфотворці не досягають поставленої при їх створенні мети.

Бібліографічні посилання:

1. Бенуас Л. Знаки, символы и мифы / Бенуас Л. – М. : АСТ, 2006. – 160 с.
2. Выступление Рената Кузьмина в Ялте зарубежные эксперты назвали «лучшей контрпропагандой украинской власти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/ru/news/111112-vystuplenie-renata-kuzmina-v-yalte-zarubezhnye-eksperty-nazvali-luchshei-kontpropagandoy-ukrainской-власти>
3. Головатий М. Ф. Політична міфологія / Головатий М. Ф. – К. : МАУП, 2006. – 144с.
4. Закон України «Про засади Державної мовної політики» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>
5. Зубаревич Н. В. Загадка многомерной территории. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.archipelag.ru/agenda/povestka/povestka%202004/region/>
6. Кравченко Г. В. Культурологія / Кравченко Г. В., Піддубська І. В., Шаповалова Н. П. – Донецьк, 2008. – 151 с.
7. Леонтьев К. Н. Византизм и славянство / Леонтьев К. Н. – М. : Изд-во Сретенского монастыря, 2010. – 280 с.
8. Савченко О. О. Українська ментальність та глобальна ідентичність / Савченко О. О. – К. : Оскар, 2001. – 140 с.
9. Соціологічна група Рейтинг. Динаміка ідеологічних маркерів лютий / Рейтинг, 2012. – 36 с.
10. Соціологічна група Рейтинг. Динаміка ідеологічних маркерів жовтень / Рейтинг, 2012. – 27 с.
11. Хантингтон С. Ф. Столкновение цивилизаций / Хантингтон С. Ф. – М. : ООО «Издательство АСТ», 2003. – 603с.
12. Яров О. В. Политическая мифология / Яров О. В. – М. : Конрад, 2011. – 346 с.

Онопко О. В. Политическая мифология парламентской избирательной кампании 2012 г. в Украине: специфика героики и цивилизационный фактор.

Автором проанализированы основные политические мифы парламентской избирательной кампании 2012 г. в Украине. Выявлена искусственность и ситуативность их природы, отмечено несоответствие героики мифов украинской ментальности. Сделан вывод о кризисном состоянии украинской предвыборной мифологии и о деструктивном использовании цивилизационной специфики украинского народа.

Ключевые слова: парламентская избирательная кампания 2012 г., политический миф, украинская ментальность, героика, цивилизация

Onopko O. Political Mythology of Parliamentary Election Campaign 2012 in Ukraine: specificity of heroics and civilizational factor.

Election campaign in Ukraine in 2012 was another step in the existence of the domestic political mythology. As before, political myths played a leading role in the competition between parties and individual candidates, defining the performance of the formation and implementation of their strategies. In mythological terms the parliamentary campaign of 2012 was a logical continuation of the presidential one of 2010. The author sought to learn the specificity of the political mythology of the parliamentary election campaign in 2012, focusing on the heroics and civilizational factor in its formation. Political myths are the basis of the irrational component of election campaigns, they are the complex forms of collective psyche, which are formed as a result of influence of a particular ideology or pseudoideology on groups of people. The main political myths of the parliamentary election campaign 2012 in Ukraine were analyzed in the article. In circumstances of absence of a central myth, the major political myths of the campaign were created around main political events of 2012. Being completely artificial and situational formations, they did not bear strategic and constructive ideas, which were able to consolidate Ukrainian society. Political mythology of election campaign 2012 was actually a complex of the pseudo-myths, elevated to a higher rank. Inadequacy of their heroics to Ukrainian mentality is underlined by the author. It is concluded that nowadays Ukrainian election mythology is in crisis.

Keywords: parliamentary election campaign 2012, the political myth, the Ukrainian mentality, heroics, civilization.

Надійшла до редколегії 28.02.2013 р.

УДК 324:342. 51](4-17)

І. Ю. Осадчук

Львівський національний університет ім. І. Франка

ВИБОРЧИЙ ПРОЦЕС ЯК ЧИННИК ПРЕЗИДЕНЦІАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМ ІНСТИТУТІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ У КРАЇНАХ СНД

Проаналізовано поняття «система інститутів виконавчої влади», «президенціалізація системи інститутів виконавчої влади», «виборчий процес». Визначено особливості виборчого процесу в контексті президенціалізації систем інститутів виконавчої влади у країнах СНД.

Ключові слова: система інститутів виконавчої влади, президенціалізація системи інститутів виконавчої влади, виборчий процес.